

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudkyní JUDr. Lenkou Loudovou ve věci

žalobkyně: **JUDr. I. N.**, narozená dne X
bytem X
zastoupená JUDr. Jiřím Janouškem
advokátem se sídlem se sídlem Badeniho 291/3, 160 00 Praha 6
proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**
sídlem Křížová 1292/25, 150 00 Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 12. 7. 2023, č. j. X

takto:

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 12. 7. 2023, č. j. X, se zrušuje a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení ve výši 4 719 Kč do třiceti dnů od právní moci rozsudku k rukám právního zástupce žalobkyně.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobkyně se žalobou podanou Městskému soudu v Praze domáhala zrušení rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení, ústředí (dále jen „žalovaná“) ze dne 12. 7. 2023, č. j. X (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým byly podle § 90 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), a § 88 odst. 8 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění

Shodu s prvopisem potvrzuje J. S.

pozdějších předpisů (dále jen „zákon o organizaci sociálního zabezpečení“), zamítnuty námitky žalobkyně a potvrzeno rozhodnutí ze dne 12. 6. 2023, č. j. X (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), vydané Českou správou sociálního zabezpečení (dále jen „správní orgán I. stupně“). Prvostupňovým rozhodnutím byl žalobkyni podle ust. § 31 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“), přiznán starobní důchod od 10. 3. 2023 ve výši 11 711 Kč měsíčně a zvýšen od červnové splátky důchodu v roce 2023 na částku 12 288 Kč měsíčně.

II. Žalobní body

2. Žalobkyně nesouhlasila s napadeným rozhodnutím, neboť žalovaná chybně nezapočetla některé doby důchodového pojištění. Pro potvrzení své domněnky a ověření správnosti výpočtu se obrátila na pana R. B., IČO: X, který se specializuje na výpočty státních důchodů. Pan B. potvrdil, že v rozhodnutí o přiznání starobního důchodu jsou nezaznamenané souvislosti, které negativně ovlivňují jeho výši. Po doplnění požadovaných dob se z původního vypočteného starobního důchodu 11 711 Kč měsíčně zvýší jeho výše na 12 296 Kč měsíčně, a to k datu přiznaného důchodu, tedy ke dni 10. 3. 2023. K takto navýšené hodnotě se samozřejmě budou v budoucnu vztahovat budoucí valorizace důchodu.
3. Při svém rozhodování žalovaná chybně nezapočetla následující doby důchodového pojištění:
4. V období 13. 3. 1989 – 13. 3. 1992, tedy po dobu tří let od narození pečovala žalobkyně celodenně o svoji dceru L. N., což dokládá přiloženým čestným prohlášením. V této době si nijak nepřivydělávala, neměla žádné jiné zaměstnání než to, kde čerpala rodičovskou dovolenou. Tato doba se pro účely důchodového pojištění započítává jako náhradní doba pojištění. Náhradní doba pojištění se z hlediska výše vyměřovacího základu nezapočítává – je dobou vyloučenou, aby nulové nebo nízké příjmy v tomto období nesnižovaly osobní vyměřovací základ. V rozhodnutí o přiznání důchodu je však doba péče o dítě specifikována jen v období 15. 3. 1992 – 30. 4. 1992, zbytek doby je evidován jako zaměstnání. Žalobkyně je tedy přesvědčena o tom, že nesprávné uvedení doby péče o dítě jí snižuje osobní vyměřovací základ.
5. V rozhodnutí o přiznání důchodu je období 1. 1. 2000 – 31. 12. 2000 specifikováno jako samostatná výdělečná činnost, ale není uveden žádný vyměřovací základ. Tedy za toto období nejsou započteny žádné příjmy. V této době však navrhovatelka podnikala jako osoba samostatně výdělečně činná (dále jen „OSVČ“), tedy vykonávala hlavní samostatnou výdělečnou činnost, čímž splnila podmínku pro účast na důchodovém pojištění. Za tento rok své činnosti navrhovatelka podávala dodatečné daňové přiznání, což dokládá opisem vybraných údajů z přiznání k dani z příjmů fyzických osob za rok 2000, vystaveným dne 18. 9. 2023 Finančním úřadem pro hl. m. Prahu, územním pracovištěm pro Prahu 6. Žalobkyně dle svých příjmů dosáhla v tomto roce vyměřovacího základu nižšího, než je minimální vyměřovací základ pro rok 2000, tedy pro účely výpočtu důchodu mělo být vycházeno z tohoto minimálního vyměřovacího základu, což odpovídá i zálohám, které na důchodové pojištění hradila. Žalobkyně se tedy neztotožňuje s názorem uvedeným v rozhodnutí o zamítnutí námitek, že jí v roce 2000 nevznikla účast na důchodovém pojištění.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. S.

6. V rozhodnutí o přiznání důchodu dále nejsou započteny příjmy navrhovatelky za rok 2022, kdy období 1. 1. 2022 – 31. 12. 2022 je evidováno jako samostatná výdělečná činnost bez příjmu. V tomto období však žalobkyně nadále podnikala, vykonávala hlavní samostatnou výdělečnou činnost, jak dokládá svým přiznáním k dani z příjmů fyzických osob za rok 2022 a přehledem o příjmech a výdajích OSVČ za rok 2022. Žalobkyně dle svých příjmů dosáhla v tomto roce vyměřovacího základu nižšího, než je minimální vyměřovací základ pro rok 2022, který je ve výši 116 736 Kč, tedy pro účely výpočtu důchodu mělo být vycházeno z tohoto minimálního vyměřovacího základu, což odpovídá i zálohám, které navrhovatelka na důchodové pojištění hradila.
7. Žalobkyně dále ke své výdělečné činnosti za roky 2000 i 2022 doložila potvrzení vydané její zdravotní pojišťovnou o evidovaných dobách zdravotního pojištění, přičemž v obou předmětných obdobích je navrhovatelka evidována jako OSVČ hradící zdravotní pojištění.

III. Vyjádření žalované

8. Žalovaná ve vyjádření k žalobě uvedla, že prvostupňové rozhodnutí napadla žalobkyně námitkami ze dne 3. 7. 2023, v nichž uvádí pouze jedinou námitku k výpočtu a to, že jí nebyl započten celý rok 2000. K námitkám nebyly připojeny žádné doklady.
9. Žalovaná v rámci řízení o námitkách přezkoumala celé řízení, překontrolovala veškeré údaje uvedené v osobním listu důchodového pojištění ze dne 2. 6. 2023, který byl nedílnou součástí napadeného rozhodnutí. Bylo zjištěno, že veškerá zhodnocená doba pojištění, výše započtených vyměřovacích základů a délka vyloučených dob byly zohledněny v souladu s doloženou dokumentací, kterou má žalovaná k dispozici.
10. Žalovaná vzhledem k jediné výtce přeshetřovala správnost údajů pro rok 2000. Podle sdělení Pražské správy sociálního zabezpečení žalobkyně od 1. 5. 1992 vykonávala samostatnou výdělečnou činnost. V roce 2000 jí však nevznikla účast na důchodovém pojištění. Přeplatek (zálohy) byly vráceny po vyúčtování přehledu za rok 2000. Jelikož v roce 2000 nebyla žalobkyně jako osoba samostatně výdělečně činná důchodově pojištěná, nelze jejím námitkám vyhovět, proto je žalovaná zamítla a potvrdila prvostupňové rozhodnutí ze dne 12. 6. 2023.
11. V žalobě žalobkyně kromě stejného požadavku na zápočet doby OSVČ a příjmu za rok 2000 (bod 2), uvedeného již v námitkách, požaduje navíc zápočet doby péče o dceru po dobu tří let bez příjmu (bod 1) a zápočet příjmu z OSVČ za rok 2022 (bod 3).
12. K žalobnímu bodu (1 a 3) žalovaná sděluje: Údaje o evidenci OSVČ, o době důchodového pojištění a vyměřovacích základech OSVČ poskytuje do ústředí žalované příslušná okresní správa sociálního zabezpečení dle svých podkladů. Jak bylo již zmíněno, Pražská správa sociálního zabezpečení (dále jen „PSSZ“) potvrdila, že žalobkyni nevznikla účast na důchodovém pojištění v roce 2000. Vyměřovací základ za rok 2022 není v centrální evidenci žalované zanesen, nebyl proto započten v osobním listu důchodového pojištění.
13. Pokud jde o výhradu žalobkyně k částečnému zápočtu doby zaměstnání a příjmu za období od narození dcery (13. 3. 1989) do tří let věku, neboť v té době nebyla výdělečně činná a výhradě pečovala o dceru (žalobní bod 2), tudíž by mělo být celé období tří let hodnoceno jako péče o dítě, tedy jako náhradní doba a tudíž vyloučená, je nutné poukázat na evidenční list důchodového zabezpečení, který má žalovaná uložen ve své

centrální evidenci nárokových podkladů, vystavený tehdejší zaměstnavatelskou organizací žalobkyně – X dne 19. 4. 1993, potvrzený PSSZ dne 3. 8. 1993, podle něhož byla žalobkyně zaměstnána u této organizace v době od 8. 2. 1988 do 14. 3. 1992, přičemž má tímto zaměstnavatelem vykázáno za období:

8. 2. 1988 - 31. 12. 1988 328 dnů doby pojištění, 10 dní vyloučených dob, 38 685 Kč vyměřovací základ,

1. 1. 1989 - 31. 12. 1989 365 dnů doby pojištění, 325 dnů vyloučených dob, 4 863 Kč vyměřovací základ,

1. 1. 1990 - 31. 12. 1990 365 dnů doby pojištění, 304 dnů vyloučených dob, 1 980 Kč vyměřovací základ,

1. 1. 1991 – 31. 12. 1991 365 dnů doby pojištění, 365 dnů vyloučených dob,

1. 1. 1992 – 14. 3. 1992 74 dnů doby pojištění, 74 dnů vyloučených dob,

a tyto údaje, potvrzené zaměstnavatelem, byly zaneseny do osobního listu důchodového pojištění pro výpočet výše starobního důchodu.

14. Po podání správní žaloby, avšak před jejím doručením soudem žalované, uplatnila žalobkyně u žalované dne 27. 9. 2023 žádost o zvýšení starobního důchodu podle ust. § 56 zákona o důchodovém pojištění, která je obsahově zcela shodná se zněním a odůvodněním žaloby, k níž připojila rovněž stejné listinné důkazy jako ke správní žalobě.
15. Protože žalobkyně písemně požádala u žalované o přepočtení výše přiznaného důchodu, je žalovaná povinna o této žádosti rozhodnout. Byly předloženy nové důkazy, o nichž žalovaná dosud nerozhodovala, nevyjadřovala se k nim, neboť je neměla v době svého rozhodování k dispozici.
16. Výsledkem tohoto řízení je nově vydané rozhodnutí dne 5. 4. 2024, č. j. X, jímž byl žalobkyni výrokem č. I zvýšen starobní důchod podle ust. § 56 odst. 1 písm. e) ve spojení s písm. b) zákona o důchodovém pojištění na částku 11 846 Kč měsíčně. Dodatečně byl započten vyměřovací základ OSVČ za rok 2022 na podkladě výpisu z evidence OSVČ 116 736 Kč, vystaveného dne 31. 10. 2023. Je tedy zřejmé, že žaloba nebyla v tomto bodě důvodná, neboť v době rozhodování žalované nebyl tento údaj ještě znám. Výrokem č. II byla zamítnuta žádost o zvýšení starobního důchodu z důvodu zápočtu doby OSVČ od 1. 1. 2000 do 31. 12. 2000, neboť ani po doložení listinných důkazů, nelze požadavku žalobkyně vyhovět, když žalobkyně nebyla důchodově pojištěna.
17. Proti tomuto rozhodnutí jsou přípustné námitky, tudíž nesouhlasný požadavek žalobkyně ohledně doby a vyměřovacího základu OSVČ za rok 2000 lze řešit v novém odvolacím řízení.
18. Pokud jde o požadavek žalobkyně, aby jí byla doba péče o dceru, narozenou dne 13. 3. 1989, plně započtena ode dne narození dcery do jejích 4 let (13. 3. 1993) jako náhradní doba - doba péče o dítě, neboť si nepřivydělávala, byla bez příjmu, jen na rodičovské, a tím má snížen osobní vyměřovací základ, nelze tomuto žalobnímu bodu vyhovět. Jak žalovaná již uvedla ve svém vyjádření, má žalovaná k dispozici evidenční list důchodového zabezpečení vystavený tehdejší zaměstnavatelskou organizací žalobkyně – X dne 19. 4. 1993, potvrzený PSSZ dne 3. 8. 1993, podle něhož byla žalobkyně zaměstnána u této organizace v době od 8. 2. 1988 do 14. 3. 1992, jsou potvrzeny

vyložené doby a příjmy. Od 1. 5. 1992 byla žalobkyně již OSVČ, proto je doba péče vyznačena v osobním listu důchodového pojištění pouze v období mezi zaměstnáním a činností OSVČ, tj. od 15. 3. 1992 do 30. 4. 1992.

19. Žádá-li žalobkyně až správní žalobou o zápočet doby péče o dceru jako náhradní doby a tuto celou vyloučit, je nutné poukázat na ust. § 83 odst. 3 zákona o organizaci sociálního zabezpečení, podle kterého v žádosti o dávku důchodového pojištění může občan požádat, aby se doby uvedené v § 16 odst. 4 větách první až třetí zákona o důchodovém pojištění považovaly podle § 16 odst. 7 téhož zákona za vyloučené doby. V žádosti podle věty první se uvádí, kterých dob a kterých kalendářních roků se má tento postup podle § 16 odst. 7 týkat. Takovou žádost však žalobkyně neuplatnila.
20. V žádosti o starobní důchod není takový požadavek specifikován a ani není připojen jako příloha. K žádosti byly připojeny pouze 2 žádosti o zvýšení starobního důchodu za vychované dítě a 2 čestná prohlášení o výchově matky v největším rozsahu.
21. Oprávněný může do 30 dnů ode dne oznámení rozhodnutí ČSSZ písemně požádat, aby se doby uvedené v § 16 odst. 4 větách první až třetí zákona o důchodovém pojištění považovaly podle § 16 odst. 7 téhož zákona za vyloučené doby; na základě této žádosti vydá ČSSZ nové rozhodnutí a současně zruší předchozí rozhodnutí. Ustanovení § 83 odst. 3 věty druhé platí zde přitom obdobně. Žádost podle věty první lze podat i tehdy, nebyla-li podána žádost podle § 83 odst. 3 věty první. Žádost podle věty první může oprávněný podat nejvýše dvakrát v případě přiznání téhož důchodu; přitom může požádat též o to, aby se doby uvedené v § 16 odst. 4 větách první až třetí zákona o důchodovém pojištění za vyloučené doby nepovažovaly, jak stanoví ust. § 86 odst. 5 zákona o organizaci sociálního zabezpečení.
22. Ani při podání námitek, tedy v 30 denní lhůtě ode dne oznámení rozhodnutí ze dne 12. 6. 2023, žalobkyně tento požadavek neuplatnila. Nejsou tudíž splněny lhůty pro požadovaný postup.
23. O požadavku žalobkyně uvedeném v žalobě pod bodem 1 (vyloučit celou dobu péče o dítě) a pod bodem 3 (zápočet vyměřovacího základu za rok 2022) nebylo v rozhodnutí o námitkách rozhodováno.
24. Stručné námitky uváděly pouze jedinou výtku – nezapočtení celého roku 2000 OSVČ bez doložení dokladů. V rozhodnutí o námitkách, jež je napadeno správní žalobou, byla proto přezkoumána celkově správnost výpočtu a tato jediná námitka.
25. Protože žalovaná při zápočtu dob a vyměřovacích základů OSVČ vychází z podkladových údajů a evidence OSSZ/PSSZ, žalovaná při vyřizování této žaloby opětovně, ačkoliv tuto věc prověřovala již 2 x, oslovila příslušné pracoviště PSSZ s prosbou o kontrolu roku 2000 a předložení dokladů, z nichž bude zřejmé, že požadavku žalobkyně nelze vyhovět. Vedoucí oddělení OSVČ ÚP PSSZ Sokolovská 9 žalované zaslala dne 22. 4. 2024 emailem opis obrazovky, kde je uveden pro rok 2000 VZ 0 Kč a dále, že zálohy byly žalobkyni vráceny ve výši 10 752 Kč dne 2. 5. 2001. Žalobkyně si sice do přehledu uvedla přihlášku k důchodovému pojištění, ale neuvedla vyměřovací základy, tudíž jí předešlé pracoviště zálohy vrátilo. Pokud by chtěla klienta uvedené doplatit, musela by podat přihlášku a vše doplatit.

26. Žalovaná tímto dokládá a prokazuje, že výtká ohledně nezapočtení doby a vyměřovacího základu z činnosti OSVČ za rok 2000 není důvodná a nelze ji vyhovět. Je tedy zcela na žalobkyni, zda tak učiní, kontaktuje PSSZ, či nikoliv.
27. Pakli-že žalobkyně dodatečně požádala o přepočít již pravomocně přiznaného důchodu podáním ze dne 27. 9. 2023 a tuto žádost doložila listinnými doklady, pokud jde o činnost OSVČ za rok 2000 a 2022, žalovaná v souladu s ust. § 56 zákona o důchodovém pojištění vydala nové rozhodnutí, které je napadnutelné námitkami a eventuálně správní žalobou.
28. K dotazu soudu pak žalovaná doplnila, že podle ust. § 3a odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 284/1995 Sb. je možné postupovat, pokud souběh vyloučené doby a hrubého výdělku netrvá po celý kalendářní rok, tj. hrubý výdělek a vyloučená doba se vyskytují ve stejném časovém úseku, proto je nelze na případ žalobkyně aplikovat, když požadovaná období nelze vyloučit vzhledem ke skutečnosti, že vyloučená doba (doba péče o dceru) trvala celý rok. Nejsou naplněny podmínky vyžadované ust. § 3a odst. 1 písm. b) vyhlášky. Žalovaná upřesnila, že nutnost uplatnění žádosti podle ust. § 83 odst. 3 zákona o organizaci sociálního zabezpečení se týká dob získaných po 1. 1. 1996.

IV. Obsah správního spisu

29. Žalobkyně dne 21. 11. 2022 podala žádost o starobní důchod, s požadovaným datem přiznání 10. 3. 2023. Prvostupňovým rozhodnutím byl žalobkyni podle ust. § 31 zákona o důchodovém pojištění přiznán od 10. 3. 2023 starobní důchod ve výši 11 711 Kč měsíčně, od června 2023 pak ve výši 12 288 Kč.
30. Žalobkyně proti tomuto rozhodnutí podala námitky, kdy nesouhlasila, že jí nebyl započtený celý rok 2000.
31. Žalovaná napadeným rozhodnutím námitky zamítla s odůvodněním, že byly přezkontrolovány veškeré údaje uvedené v osobním listu důchodového pojištění ze dne 2. 6. 2023, který byl nedílnou součástí prvostupňového rozhodnutí (dále jen „OLDP“), a bylo zjištěno, že veškerá doba pojištění, výše vyměřovacích základů a délka vyloučených dob byly zohledněny v souladu s doloženou dokumentací, kterou má žalovaná k dispozici.
32. Žalovaná také prověřila námitkami napadený rok 2000 na příslušné okresní správě sociálního zabezpečení. Bylo zjištěno, že účastnice řízení nepřetržitě od 1. 5. 1992 vykonává samostatnou výdělečnou činnost. V roce 2000 jí však nevznikla účast na důchodovém pojištění. Přeplatek (zálohy) byl vrácen po vyúčtování přehledu za rok 2000. Jelikož v roce 2000 nebyla účastnice řízení jako osoba samostatně výdělečně činná důchodově pojištěná, nelze jejím námitkám vyhovět.
33. Účastníci chybí ke dni 10. 3. 2023, tj. ke dni, od něhož žádá o přiznání starobního důchodu, do dosažení důchodového věku dne 10. 11. 2026 méně než 5 let, současně její důchodový věk činí alespoň 63 let a dosáhla věku alespoň 60 let. Jak vyplývá z OLDP, účastnice řízení ke dni 10. 3. 2023 získala pro nárok na starobní důchod celkem 15 986 dnů pojištění, tj. 43 roků a 291 dnů pojištění. Účastnice tak splnila k požadovanému datu přiznání podmínky pro vznik nároku na starobní důchod před dosažením důchodového věku podle § 31 odst. 1 písm. b) zákona o důchodovém pojištění.
34. Vzhledem k tomu, že účastnice řízení získala do dne 10. 3. 2023 celkem 43 celých roků pojištění, činí podle ustanovení § 34 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění výše

Shodu s prvopisem potvrzuje J. S.

procentní výměry do vzniku nároku 64,50 % výpočtového základu měsíčně (43 celých roků x 1,5). Doba pojištění pro účely předchozí věty, tj. pro nárok a pro stanovení výše procentní výměry, je odlišná od celkové získané doby pojištění, neboť se do ní započítávají náhradní doby pojištění pouze v rozsahu 80 %, s výjimkou náhradních dob pojištění za dobu účasti na pojištění osob uvedených v § 5 odst. 2 písm. c), d) a e) a obdobných dob podle předpisů.

35. U starobního důchodu přiznaného podle ustanovení § 31 zákona o důchodovém pojištění dochází ke snížení výše procentní výměry tak, že tato výše se dle § 36 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění snižuje za každých i započatých 90 kalendářních dnů doby ode dne, od kterého se přiznává starobní důchod do dosažení důchodového věku o 0,9 % v jejím případě ke snížení procentní výměry o 3,6 % výpočtového základu za období prvních 360 kalendářních dnů (tj. $4 \times 0,9 \%$), o 4,8 % výpočtového základu za období od 361. kalendářního dne do 720. dne (tj. $4 \times 1,2 \%$), a o 10,5 % za období od 721. kalendářního dne (tj. $7 \times 1,5 \%$).
36. Při výpočtu výpočtového základu vycházela žalovaná z osobního vyměřovacího základu. Osobní vyměřovací základ určila v souladu s ustanovením § 16 zákona o důchodovém pojištění jako měsíční průměr úhrnu ročních vyměřovacích základů účastnice řízení za rozhodné období, kterým je v jejím případě období let 1986 až 2022. Rozhodným obdobím pro stanovení osobního vyměřovacího základu je období, které začíná kalendářním rokem bezprostředně následujícím po roce, v němž pojištěnec dosáhl 18 let věku, a končí kalendářním rokem, který bezprostředně předchází roku přiznání důchodu, do rozhodného období se nezahrnují kalendářní roky před rokem 1986 (§ 18 zákona o důchodovém pojištění). Měsíční průměr úhrnu ročních vyměřovacích základů se vypočte jako součin koeficientu 30,4167 a podílu úhrnu ročních vyměřovacích základů za rozhodné období a počtu kalendářních dnů připadajících na rozhodné období; jsou-li v rozhodném období vyloučené doby, snižuje se o ně počet kalendářních dnů připadajících na rozhodné období. Roční vyměřovací základy byly přitom stanoveny jako součiny úhrnů vyměřovacích základů účastnice řízení za jednotlivé kalendářní roky v rozhodném období a koeficientů nárůstu všeobecného vyměřovacího základu dle ustanovení § 17 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění. Jak úhrny vyměřovacích základů, tak koeficienty nárůstu za jednotlivé kalendářní roky jsou uvedeny v osobním listu důchodového pojištění. Koeficient nárůstu všeobecného vyměřovacího základu se stanoví jako podíl všeobecného vyměřovacího základu za kalendářní rok, který o dva roky předchází roku přiznání důchodu, vynásobeného přepočítacím koeficientem, a všeobecného vyměřovacího základu za kalendářní rok, za který se vypočítává roční vyměřovací základ; tento koeficient se stanoví s přesností na čtyři platná desetinná místa. Koeficient nárůstu všeobecného vyměřovacího základu činí vždy nejméně hodnotu 1. S ohledem na uvedené činí osobní vyměřovací základ účastnice řízení 14 626 Kč.
37. Podle ustanovení § 15 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění se v období po roce 2014 výpočtový základ stanoví z osobního vyměřovacího základu (§ 16) tak, že do částky první redukční hranice se počítá 100 %, z částky nad první redukční hranici do druhé redukční hranice se počítá 26 %, k částce nad druhou redukční hranici se nepřihlíží. Podle § 2 nařízení vlády č. 356/2021 Sb., o výši všeobecného vyměřovacího základu za rok 2020, přepočítacího koeficientu pro úpravu všeobecného vyměřovacího základu za rok 2020, redukčních hranic pro stanovení výpočtového základu pro rok 2022 a základní výměry důchodu stanovené pro rok 2022 a o zvýšení důchodů v roce 2022, pro rok 2022

výše první redukční hranice pro stanovení výpočtového základu činí 17 121 Kč, druhé redukční hranice pro stanovení výpočtového základu činí 155 644 Kč.

38. Osobní vyměřovací základ účastnice řízení nedosahuje výše první redukční hranice, její výpočtový základ byl s ohledem na uvedené stanoven ve výši osobního vyměřovacího základu, tj. na 14 626 Kč. Procentní výměra ke dni vzniku nároku na starobní důchod činí 64,50 % výpočtového základu, tj. 9 434 Kč. Po snížení procentní výměry o 3,6 % výpočtového základu, tj. celkem o 526 Kč, následně o 4,8 % výpočtového základu, tj. celkem o 702 Kč, a nakonec o 10,5 % výpočtového základu, tj. celkem o 1 535 Kč, činí procentní výměra starobního důchodu účastnice řízení 6 671 Kč. Základní výměra starobního důchodu podle ustanovení § 33 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění ve spojení s ustanovením § 3 nařízení vlády č. 290/2022 Sb. pro rok 2023 činí 4 040 Kč. U starobního důchodu přiznaného podle ustanovení § 31 zákona o důchodovém pojištění dochází ke snížení výše procentní výměry tak, že tato výše se dle § 36 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění snižuje za každých j započatých 90 kalendářních dnů z doby ode dne, od kterého se přiznává starobní důchod do dosažení důchodového věku o 0,9 % výpočtového základu za období prvních 360 kalendářních dnů, o 1,2 % výpočtového základu za období od 361. kalendářního dne do 720. kalendářního dne a o 1,5 % výpočtového základu za období od 721. kalendářního dne. Jelikož účastníci řízení chybí do dosažení důchodového věku 1 341 dnů, došlo v jejím případě ke snížení procentní výměry o 3,6 % výpočtového základu za období prvních 360 kalendářních dnů (tj. $4 \times 0,9 \%$), o 4,8 % výpočtového základu za období od 361. kalendářního dne do 720. dne (tj. $4 \times 1,2 \%$), a o 10,5 % za období od 721. kalendářního dne (tj. $7 \times 1,5 \%$).
39. Při výpočtu výpočtového základu vycházela Česká správa sociálního zabezpečení z osobního vyměřovacího základu. Osobní vyměřovací základ určila v souladu s ustanovením § 16 zákona o důchodovém pojištění jako měsíční průměr úhrnu ročních vyměřovacích základů účastnice řízení za rozhodné období, kterým je v jejím případě období let 1986 až 2022. Rozhodným obdobím pro stanovení osobního vyměřovacího základu je období, které začíná kalendářním rokem bezprostředně následujícím po roce, v němž pojištěnec dosáhl 18 let věku, a končí kalendářním rokem, který bezprostředně předchází roku přiznání důchodu, do rozhodného období se nezahrnují kalendářní roky před rokem 1986 (§ 18 zákona o důchodovém pojištění). Měsíční průměr úhrnu ročních vyměřovacích základů se vypočte jako součin koeficientu 30,4167 a podílu úhrnu ročních vyměřovacích základů za rozhodné období a počtu kalendářních dnů připadajících na rozhodné období; jsou-li v rozhodném období vyloučené doby, snižuje se o ně počet kalendářních dnů připadajících na rozhodné období. Roční vyměřovací základy byly přitom stanoveny jako součiny úhrnů vyměřovacích základů účastnice řízení za jednotlivé kalendářní roky v rozhodném období a koeficientů nárůstu všeobecného vyměřovacího základu dle ustanovení § 17 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění. Jak úhrny vyměřovacích základů, tak koeficienty nárůstu za jednotlivé kalendářní roky jsou uvedeny v osobním listu důchodového pojištění. Koeficient nárůstu všeobecného vyměřovacího základu se stanoví jako podíl všeobecného vyměřovacího základu za kalendářní rok, který o dva roky předchází roku přiznání důchodu, vynásobeného přepočítacím koeficientem, a všeobecného vyměřovacího základu za kalendářní rok, za který se vypočítává roční vyměřovací základ; tento koeficient se stanoví s přesností na čtyři platná desetinná místa. Koeficient nárůstu všeobecného vyměřovacího základu činí vždy nejméně hodnotu 1. S ohledem na uvedené činí osobní vyměřovací základ účastnice řízení 14 626 Kč.

40. Podle ustanovení § 15 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění se v období po roce 2014 výpočtový základ stanoví z osobního vyměřovacího základu (§ 16) tak, že do částky první redukční hranice se počítá 100 %, z částky nad první redukční hranici do druhé redukční hranice se počítá 26 %, k částce nad druhou redukční hranici se nepřihlíží.
41. Podle § 2 nařízení vlády č. 356/2021 Sb., o výši všeobecného vyměřovacího základu za rok 2020, přepočítacího koeficientu pro úpravu všeobecného vyměřovacího základu za rok 2020, redukčních hranic pro stanovení výpočtového základu pro rok 2022 a základní výměry důchodu stanovené pro rok 2022 a o zvýšení důchodů v roce 2022, pro rok 2022 výše první redukční hranice pro stanovení výpočtového základu činí 17 121 Kč, druhé redukční hranice pro stanovení výpočtového základu činí 155 644 Kč. Osobní vyměřovací základ účastnice řízení nedosahuje výše první redukční hranice, její výpočtový základ byl s ohledem na uvedené stanoven ve výši osobního vyměřovacího základu, tj. na 14 626 Kč.
42. Procentní výměra ke dni vzniku nároku na starobní důchod činí 64,50 % výpočtového základu, tj. 9 434 Kč. Po snížení procentní výměry o 3,6 % výpočtového základu, tj. celkem o 526 Kč, následně o 4,8 % výpočtového základu, tj. celkem o 702 Kč, a nakonec o 10,5 % výpočtového základu, tj. celkem o 1 535 Kč, činí procentní výměra starobního důchodu účastnice řízení 6 671 Kč. Základní výměra starobního důchodu podle ustanovení § 33 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění ve spojení s ustanovením § 3 nařízení vlády č. 290/2022 Sb. pro rok 2023 činí 4 040 Kč.
43. Výše starobního důchodu ke dni 10. 3. 2023 byla stanovena jako součet základní a procentní výměry, tj. k datu přiznání starobního důchodu 4 040 Kč a 6 671 Kč, celkem tedy 10 711 Kč (před dosažením důchodového věku). Jelikož účastnice vychovala dvě děti, zvýšila se procentní výměra jejího důchodu o 1 000 Kč na částku 7 671 Kč, celkem tedy starobní důchod činil 11 711 Kč měsíčně (7 671 + 4040). Důchod pak byl navýšen od červnové splátky na částku 12 288 Kč.
44. Účastnice dne 29. 9. 2023 požádala o zvýšení důchodu, uvedla stejné důvody jako v podané žalobě. Prvostupňovým rozhodnutím ze dne 5. 4. 2024, č. j. R-5.4.2024-423/635 310 1722, byl zvýšen starobní důchod od 10. 3. 2023 na částku 11 846 Kč, dále byl od června 2023 zvýšen na 12 426 Kč měsíčně a od 1. 1. 2024 na 12 786 Kč měsíčně. Žádost o zvýšení starobního důchodu z důvodu zápočtu doby OSVČ od 1. 1. 2020 do 31. 12. 2020 byla zamítnuta. Dodatečně byl započten vyměřovací základ OSVČ za rok 2022.

V. Hodnocení věci Městským soudem v Praze

45. Městský soud v Praze o věci samé rozhodl bez jednání dle § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), jelikož účastníci s tímto postupem souhlasili. Soud přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí v rozsahu uplatněných žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 2 věta první s. ř. s.), a vycházel při tom ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Po zhodnocení uvedených skutečností dospěl soud k závěru, že žaloba je důvodná.
46. První spornou otázkou je postup při stanovení vyměřovacího základu za období před rokem 1996, když se žalobkyně domáhala vyloučení celé doby péče o dítě, aby jí nízké příjmy nesnižovaly osobní vyměřovací základ.

47. Podle § 16 odst. 4 písm. e) zákona o důchodovém pojištění, ve znění do 31. 12. 2023, vyloučenými dobami jsou před 1. lednem 1996 doby, které se podle předpisů platných před tímto dnem vylučovaly při zjišťování hrubých výdělků pro účely výpočtu průměrného měsíčního výdělku, doby, v nichž byl pojištěnec účasten důchodového pojištění nebo zabezpečení podle předpisů platných před tímto dnem, nelze-li zjistit výši vyměřovacích základů za dobu zaměstnání před tímto dnem, a doby uvedené v písmenu j); přitom doby studia po dosažení věku 18 let jsou vyloučenými dobami pouze v rozsahu, v jakém se považují za náhradní dobu pojištění. Vyloučenými dobami jsou po 31. prosinci 1995, pokud se nekryjí s dobou účasti na pojištění osob uvedených v § 5 odst. 1 písm. e), dobou pojištění, v níž měl pojištěnec příjmy, které se zahrnují do vyměřovacího základu, dobou pojištění podle § 11 odst. 1 písm. b), nebo dobou, za kterou náležely náhrady uvedené v odstavci 3 věty čtvrté, doby účasti na pojištění osob uvedených v § 5 odst. 2 písm. c) a d).
48. Podle § 5 odst. 2 písm. c) zákona o důchodovém pojištění, ve znění do 31. 12. 2023, pojištění jsou při splnění podmínek stanovených v tomto zákoně účastny dále osoby pečující osobně o dítě ve věku do 4 let.
49. Podle § 16 odst. 7 zákona o důchodovém pojištění, ve znění do 31. 12. 2023, doby uvedené v odstavci 4 věty druhé písm. a) až k) (tj. doby po 31. 12. 1995 – pozn. soudu) se považují za vyloučené doby, i když se kryjí s dobou účasti na pojištění osob uvedených v § 5 odst. 1 písm. e), s dobou účasti na pojištění podle § 6, s dobou pojištění, v níž měl pojištěnec příjmy, které se zahrnují do vyměřovacího základu, nebo s dobou, za kterou náležely náhrady uvedené v odstavci 3 věty čtvrté, pokud o to pojištěnec nebo jiný oprávněný požádá; příjmy dosažené v takto určených vyloučených dobách se do vyměřovacího základu nezahrnují. Dosaženým příjmem se rozumí příjem zúčtovaný a u osob samostatně výdělečně činných se jejich příjmem dosaženým v období, které se kryje s vyloučenými dobami, rozumí poměrná část vyměřovacího základu pro pojistné za kalendářní rok, v němž je vyloučená doba podle věty první; u osob účastných pojištění podle § 6 se jejich příjmem dosaženým v období, které se kryje s vyloučenými dobami, rozumí vyměřovací základ pro pojistné za kalendářní měsíc nebo poměrnou část tohoto měsíce, v němž je vyloučená doba podle věty první. Postup podle věty první se týká pouze celého časového úseku, po který se doby uvedené ve větě první vzájemně kryjí. Způsob podání žádosti podle věty první a lhůty, v nichž lze žádost podat, stanoví zvláštní právní předpis^{19b)}.
50. Podle § 3a odst. 1 vyhlášky č. 284/1995 Sb., ve znění do 31. 12. 2023, spadá-li do rozhodného období pro stanovení osobního vyměřovacího základu (§ 18 zákona) kalendářní rok před rokem 1996, v němž se ve stejném časovém úseku vyskytne hrubý výdělek stanovený pro účely důchodového zabezpečení podle předpisů platných ke dni 31. prosince 1995 (dále jen "hrubý výdělek") a vyloučená doba (§ 16 odst. 4 věta první zákona), stanoví se úhrn vyměřovacích základů pojištěnce za tento kalendářní rok (§ 16 odst. 2 zákona) pro účely stanovení ročního vyměřovacího základu
- a) s přihlédnutím k tomuto hrubému výdělku a při stanovení osobního vyměřovacího základu se v tomto případě do počtu vyloučených dob nezahrnou ty vyloučené doby za tento kalendářní rok, v nichž byl dosažen tento hrubý výdělek, nebo
- b) bez přihlédnutí k tomuto hrubému výdělku a při stanovení osobního vyměřovacího základu se v tomto případě do počtu vyloučených dob zahrnou všechny vyloučené doby za tento kalendářní rok, pokud vyloučené doby, v nichž byl dosažen tento hrubý výdělek, netrvaly po

celý kalendářní rok a takto zjištěný úhrn vyměřovacích základů pojištěnce je vyšší než úhrn vyměřovacích základů pojištěnce zjištěný podle písmene a).

51. Podle uvedené právní úpravy je třeba v případě souběhu výdělečné činnosti a vyloučené doby v období před rokem 1996 použít postup pro pojištěnce výhodnější, a to buď se zohledněním dosaženého hrubého výdělku v takovém období podle § 3a odst. 1 písm. a) nebo bez zohlednění tohoto výdělku podle § 3a odst. 1 písm. b). Postup výpočtu pro pojištění výhodnějšího vyměřovacího základu pak upravuje § 3a odst. 2 vyhlášky.
52. Podle § 3a odst. 2 vyhlášky č. 284/1995 Sb., ve znění do 31. 12. 2023, *pro účely zjištění vyššího úhrnu vyměřovacích základů pojištěnce za kalendářní rok se výše úhrnu vyměřovacích základů pojištěnce vypočte podle odstavce 1 písm. a) jako součin počtu dní v kalendářním roce a podílu úhrnu hrubých výdělků dosažených v kalendářním roce a počtu dní v kalendářním roce sníženého o ty vyloučené doby, v nichž nebyly dosaženy hrubé výdělky, a podle odstavce 1 písm. b) jako součin počtu dní v kalendářním roce a podílu úhrnu hrubých výdělků dosažených v kalendářním roce sníženého o hrubé výdělky dosažené ve vyloučených dobách a počtu kalendářních dní v tomto roce sníženého o vyloučené doby.*
53. Podle § 88 odst. 4 poslední věta zákona o organizaci sociálního zabezpečení *orgán sociálního zabezpečení přezkoumává rozhodnutí, proti němuž byly podány námitky, v plném rozsahu; není přitom vázán podanými námitkami.*
54. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2016, č. j. 6 Ads 42/2016-38: *„Ustanovení § 3a odst. 1 vyhlášky č. 284/1995 Sb. upravuje postup ČSSZ v případě, že do rozhodného období pro stanovení osobního vyměřovacího základu spadá období před rokem 1996, v němž došlo k souběhu výdělečné činnosti a vyloučené doby. V takovém případě je třeba využít postup pro pojištěnce výhodnější, a to obecně buď se zohledněním dosaženého hrubého výdělku v takovém období, nebo bez zohlednění tohoto výdělku. Kritérium pro volbu postupu je výhodnost pro pojištěnce. Výhodnost postupu je třeba prověřit, k čemuž slouží § 3a odst. 2 vyhlášky č. 284/1995 Sb.“*
55. Z uvedeného vyplývá, že z rozhodné právní úpravy vyplývá, že v době podání žádosti o přiznání starobního důchodu nebyla žalobkyně povinna zvlášť žádat o zohlednění vyloučených dob, které se kryly s dobou, v níž dosáhla příjmů, které se zahrnovaly do vyměřovacího základu, pro období před 1. 1. 1996, bylo povinností prvostupňového orgánu takový srovnávací výpočet provést, pokud to v situaci žalobkyně nebylo vyloučeno. Vzhledem k tomu, že podané námitky mají za následek povinnost přezkoumat prvostupňové rozhodnutí v celém rozsahu, měla tuto povinnost přezkoumat i žalovaná, žalovaná se k tomuto aspektu v napadeném rozhodnutí nijak nevyjádřila.
56. Soud s ohledem na okolnost, že toto období skutečně nebylo předmětem námitek žalobkyně, která sporovala výlučně nezohlednění roku 2000, soud dal žalované ještě dodatečný procesní prostor k vyjádření specificky k této otázce (nad rámec již podaného vyjádření k žalobě). Žalovaná nejprve ve vyjádření k žalobě ze dne 1. 11. 2023 pouze uvedla, že od 8. 2. 1988 do 14. 3. 1992 žalobkyně dosáhla popsanych vyměřovacích základů, žalovaná vycházela z podkladů zaměstnavatele žalobkyně. Ve vyjádření ze dne 23. 4. 2024 doplnila, že žalobkyně neuplatnila žádost podle § 16 odst. 7 zákona o důchodovém pojištění, aby se se doby podle § 16 odst. 4 věty první až třetí považovaly za vyloučené. Poukázala na § 83 odst. 3 zákona o organizaci sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, podle kterého: *„V žádosti o dávku důchodového pojištění může*

občan požádat, aby se doby uvedené v § 16 odst. 4 větách první až třetí zákona o důchodovém pojištění považovaly podle § 16 odst. 7 zákona o důchodovém pojištění za vyloučené doby. V žádosti podle věty první se uvádí, kterých dob a kterých kalendářních roků se má postup podle § 16 odst. 7 zákona o důchodovém pojištění týkat.“ Soud k tomuto konstatuje, že jde o znění účinné od 1. 1. 2024, žalobkyně svou žádost o důchod podávala v roce 2022, s žádostí o přiznání od 10. 3. 2023, napadené rozhodnutí bylo vydáno dne 12. 7. 2023.

57. Teprve zákon č. 321/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, sjednotil režim nakládání s vyloučenými dobami za účinnosti zákona o důchodovém pojištění a s vyloučenými dobami před účinností zákona o důchodovém pojištění, a změnil zákon o důchodovém pojištění i zákon o organizaci sociálního zabezpečení.
58. Podle § 83 odst. 3 zákona o organizaci sociálního zabezpečení, ve znění do 31. 12. 2023: *„V žádosti o dávku důchodového pojištění může občan požádat, aby se doby uvedené v § 16 odst. 4 větě druhé písm. a) až k) zákona o důchodovém pojištění považovaly podle § 16 odst. 7 zákona o důchodovém pojištění za vyloučené doby. V žádosti podle věty první se uvádí, kterých dob a kterých kalendářních roků se má postup podle § 16 odst. 7 zákona o důchodovém pojištění týkat.“*
59. Z uvedeného tak vyplývá, že žalobkyně neměla povinnost výslovně žádat o zohlednění sporných dob (13. 3. 1989 až 13. 3. 1992) jako dob vyloučených, takový postup by byl na místě, pokud by žádala o vyloučení dob po 1. 1. 1996.
60. Žalovaná konečně ve svém třetím vyjádření ze dne 26. 6. 2024 uvedla, že podle ust. § 3a odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 284/1995 Sb. je možné postupovat, pokud souběh vyloučené doby a hrubého výdělku netrvá po celý kalendářní rok, tj. hrubý výdělek a vyloučená doba se vyskytují ve stejném časovém úseku, proto je nelze na případ žalobkyně aplikovat, když požadovaná období nelze vyloučit vzhledem ke skutečnosti, že vyloučená doba (doba péče o dceru) trvala celý rok. Nejsou naplněny podmínky vyžadované ust. § 3a odst. 1 písm. b) vyhlášky. Žalovaná pak připustila, že nutnost uplatnění žádosti podle ust. § 83 odst. 3 zákona o organizaci sociálního zabezpečení se týká skutečně dob získaných po 1. 1. 1996.
61. Soud tedy shrnuje, že žalovaná se srovnávacím výpočtem nezabývala v napadeném rozhodnutí vůbec, ve vyjádření k žalobě nejprve uváděla, že sporné doby není možné považovat za vyloučené, protože o to žalobkyně nepožádala, následně připustila, že žádost podána být nemusela, ale nelze provést srovnávací výpočet z důvodu, že vyloučená doba (doba péče o dceru) trvala celý rok. Soud však žalovanou upozornil na judikaturu, podle které je podstatné, zda souběhu vyloučené doby a hrubého výdělku netrval po celý rok. Z OLDP je zřejmé, že doba zaměstnání v roce 1989 trvala 365 dní, vyloučená doba je 325 dní, dosažený vyměřovací základ je 4 863 Kč. V roce 1990 je doba zaměstnání 365 dní, vyloučená doba 304 dní, vyměřovací základ 1 980 Kč. Z této listiny je zřejmé, že žalovaná při svém výpočtu nevycházela z údajů, že vyloučená doba trvala po celý rok, nevyplyvá z této listiny ani závěr, že by souběh vyloučené doby a hrubého výdělku netrval po celý rok.
62. Podle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 11. 2023, č. j. 6 Ads 6/2023-25, neztotožňuje-li se žalovaná se závěry citovaných rozsudků a domnívá-li se, že je s ohledem na skutkové okolnosti nyní posuzované věci nebylo možno na případ žalobkyně aplikovat a srovnávací výpočet provést, bylo nutno, aby veškerou svou

argumentaci, včetně důvodů, pro které považuje závěry shora citované judikatury za neaplikovatelné, nejprve vtělila do odůvodnění vydaného správního rozhodnutí a podrobně v rozhodnutí popsala důvody, na základě kterých dospěla k vysloveným závěrům a které by následně mohly být podrobeny věcnému soudnímu přezkumu. Bylo tedy nutno, aby žalovaná veškerou argumentaci nejprve učinila součástí odůvodnění vydaného správního rozhodnutí tak, aby se s ní žalobkyně mohla seznámit a případně na ni reagovat v podané žalobě. Teprve poté by věcný přezkum žalovanou vyslovených závěrů mohl provést i krajský soud a následně Nejvyšší správní soud. Chybějící odůvodnění stěžovatelčiných závěrů ve vydaném správním rozhodnutí nelze dohánět podrobnou argumentací obsaženou až v kasační stížnosti (viz k tomu již rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 8. 2009, č. j. 3 Ads 123/2008-79, č. 2307/2011 Sb. NSS).

63. Žalovaná v napadeném rozhodnutí se k rokům, kdy žalobkyně pečovala o dítě a zároveň měla příjem výslovně nevyjádřila, srovnávací výpočet dle citované vyhlášky neprovedla, následně ve vyjádřeních v žalobě měnila své důvody, proč nebylo možné postupovat podle požadavku žalobkyně vzneseným v žalobě. Soud si je vědom, že žalobkyně v námitkách k době péče o dítě nic nenamítala, žalovaná však byla povinna alespoň stručně zdůvodnit, kterou variantu dle citované vyhlášky použila a proč byla výhodnější pro žalobkyni. O správnosti svého postupu nepřesvědčila soud ani v řízení o žalobě.
64. Soud z těchto důvodů shledal hodnocení žalované jako nedostatečné a nepřezkoumatelné.
65. V dalším řízení je třeba se vypořádat se závěry vyslovenými Nejvyšším správním soudem v rozsudku ze dne 9. 6. 2016, č. j. 6 Ads 42/2016-38 (pod body 24 až 30), v němž soud navázal na předchozí rozsudek ze dne 24. 9. 2009, č. j. 6 Ads 103/2009-64, a podrobně vyložil, že i v situaci, kdy pojištěnka sice pečovala o dítě po celý kalendářní rok, avšak po celý tento rok neměla hrubý výdělek, mohlo být – vzhledem k netrvajícímu souběhu vyloučené doby a hrubého výdělku po celý rok – ustanovení § 3a odst. 1 písm. b) prováděcí vyhlášky aplikováno a na základě učiněného srovnání upřednostněno započtení vyloučené doby před hrubým výdělkem. Závěry rozsudku č. j. 6 Ads 42/2016-38 pak byly Nejvyšším správním soudem následovány např. v rozsudku ze dne 27. 7. 2017, č. j. 10 Ads 160/2017-32 (bod 19) či v usnesení ze dne 7. 11. 2023, č. j. 6 Ads 6/2023-25 (bod 10).
66. Dále se soud zabýval namítaným nesprávným posouzením roku 2000.
67. Podle § 11 odst. 1 písm. b) zákona o důchodovém pojištění *dobou pojištění je po 31. prosinci 1995 doba účasti na pojištění osob uvedených v § 6, za kterou bylo v České republice zapláceno pojistné, a to nejdříve ode dne zaplacení pojistného.*
68. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 10. 2008, č. j. 3 Ads 81/2008-43, doba pojištění, relevantní při posouzení nároku na starobní důchod, je u osob samostatně výdělečně činných v § 11 odst. 1 písm. a) zákona o důchodovém pojištění, definována jako doba účasti na pojištění, za kterou bylo v České republice zapláceno pojistné. Jde tedy o naplnění dvou podmínek; první je účast osoby samostatně výdělečně činné na pojištění, která je dána buď jako obligatorní a vzniká ze zákona dosažením určitého příjmu (§ 10 odst. 1 zákona) nebo jako fakultativní a vzniká přihlášením se k účasti na pojištění (§ 10 odst. 3 zákona), druhá je placení pojistného.

69. Žalobkyně nepřetržitě od 1. 5. 1992 vykonávala samostatnou výdělečnou činnost, za rok 2000 podala přihlášku k důchodovému pojištění, neuvedla však vyměřovací základ, proto jí byla zaplacená záloha ve výši 10 752 Kč vrácena.
70. Pokud žalobkyně podala dodatečné daňové přiznání k dani z příjmů fyzických osob za rok 2000, ze dne 18. 9. 2023, čímž prokazovala, že v roce 2000 dosáhla vyměřovacího základu nižšího, než je minimální vyměřovací základ pro rok 2000, tedy mělo být vycházeno z minimálního vyměřovacího základu, soud konstatuje, že s ohledem na k datu vydání napadeného rozhodnutí (12. 7. 2023) je zjevné, že správní orgány nemohly toto dodatečné přiznání zohlednit. Zároveň ke dni vydání napadeného rozhodnutí žalobkyně skutečně neměla zaplacené pojistné za rok 2000, neboť toto jí bylo vráceno dne 2. 5. 2001. Z podaného přehledu za rok 2000 je zároveň zjevné, že žalobkyně do přehledu neuvedla ani minimální vyměřovací základ, ani určený vyměřovací základ, zároveň však je z přehledu zjevné, že se žalobkyně přihlásila k účasti na důchodovém pojištění za rok 2000 v situaci, kdy nedosáhla zákonem stanoveného příjmu pro povinnou účast. Soud má za to, že pokud žalobkyně vykonávala samostatně výdělečnou činnost jako činnost hlavní, mělo být vycházeno z minimálního vyměřovacího základu, když tomu žalobkyně zaplatila i odpovídající pojistné. Zároveň je však zjevné, že žalobkyně situaci neřešila, když jí v návaznosti na přehled podaný dne 4. 4. 2001 byly dne 2. 5. 2001 zaplacené zálohy vráceny, pojistné tak ke dni vydání napadeného rozhodnutí bylo neuhrazeno, žalovaná uzavřela správně, že k datu vydání napadeného rozhodnutí za rok 2000 žalobkyně důchodově pojištěna nebyla, tuto námitku soud důvodnou neshledal.
71. Žalobkyně konečně namítala, že jí nebyl započtený rok 2022. Žalobkyně v tomto období také vykonávala samostatně výdělečnou činnost jako činnost hlavní, vykazovala však v daňovém základu ztrátu 1 283 167 Kč, nedosáhla tak zákonem stanoveného příjmu pro povinnou účast na důchodovém pojištění (93 387 Kč), nebylo však tvrzeno a hlavně doloženo, že žalobkyně v tomto období se k dobrovolné účasti na důchodovém pojištění přihlásila.
72. Zároveň však z obsahu spisu vyplývá, že žalobkyně již byla ohledně tohoto svého požadavku uspokojena, když v novém rozhodnutí ze dne 5. 4. 2024 je již tato doba zohledněna, a to od počátku vzniku nároku na důchod, tj. od 10. 3. 2023. Důchod jí byl též doplacen.
73. Přestože tedy soud může mít za to, že na základě dostupných podkladů žalovaná postupovala správně, je zjevné, že žalobkyně správním orgánům následně dostatečně doložila další dobu pojištění OSVČ v roce 2022, správní orgány tedy v dalším řízení budou z těchto podkladů vycházet a dobu pojištění za rok 2022 žalobkyni též zohlední v dalším řízení.
74. Soud nepovažoval za potřebné nařídit jednání za účelem dokazování. Žalobkyně předložila listiny ze správního spisu, které se nedokazují. Pokud jde o vyjádření specialisty k přepočtu důchodu, jde o odborný názor na výpočet důchodu žalobkyně, který žalobkyně využila při formulaci své žaloby a žalobních bodů, pro soud nicméně jako důkaz nemá hodnoty, nevyplývají z něj žádná skutková zjištění. Pokud jde o další listiny, které správnímu orgánu nebyly předloženy, soud konstatuje, že nemohou zpochybnit závěry správních orgánů, když tyto listiny správní orgán neměl k dispozici. Nové důkazy lze zohlednit v dalším řízení žalované.

75. S ohledem na výše uvedené soud ve smyslu § 78 odst. 1 s. ř. s. pro nezákonnost zrušil žalobou napadené rozhodnutí a věc vrátil žalované k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). V dalším řízení je žalovaná vázána právním názorem zdejšího soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s.), tj. zjistí, jaký byl před 1. 1. 1996 časový úsek, po jehož dobu žalobkyně dosahovala hrubého výdělku a zároveň pečovala o dítě, pokud tento souběh nebude trvat po celý kalendářní rok, pak provede srovnávací výpočet podle vyhlášky č. 284/1995 Sb., ve znění do 31. 12. 2023, a použije postup pro žalobkyni výhodnější. Soud nepřehlédl, že žalobkyni již bylo částečně vyhověno novým rozhodnutím vydaným dle § 56 odst. 1 písm. e) zákona o důchodovém pojištění, avšak žalobou napadené rozhodnutí nebylo zrušeno, proto soud o žalobě rozhodl věcně.
76. Výrok o nákladech řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně byla ve věci samé úspěšná, proto jí přísluší právo na náhradu účelně vynaložených nákladů řízení proti neúspěšnému žalovanému. Náklady žalobkyně v řízení o žalobě tvoří odměna advokáta sestávající se ze tří úkonů právní služby: převzetí a příprava zastoupení, sepsání žaloby, sepsání repliky s doplněním žaloby [§ 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)] a činí zde 3 x 1 000 Kč [§ 7 ve spojení s § 9 odst. 2 advokátního tarifu], a z paušální částky ve výši 300 Kč za každý úkon právní služby (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu), tedy 3 x 300 Kč. Odměna advokáta tak činí 3 900 Kč. Jelikož je zástupce žalobkyně plátcem DPH, zvyšuje se tato částka o 21% sazbu této daně, tj. o 819 Kč. Celkem tak soud přiznal náklady řízení ve výši 4 719 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 21. srpna 2024

JUDr. Lenka Loudová v. r.

samosoudkyně

Shodu s prvopisem potvrzuje J. S.

